

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Doorkiesnummer
541805

Behandeld door
M. Hilberts

Datum
21 mei 2019

Onderwerp
Toekomst Soweco

Geachte raadsleden,

Geachte leden van de raad,

Op 6 februari jl. informeerden wij u per brief over de voortgang van de doorontwikkeling van SOWECO (Intern - 66659). In deze brief is een vervolgonderzoek aangekondigd. Dit onderzoek is afgerond en er ligt een voorkeurscenario waarin alle zes colleges van de deelnemende gemeenten zich kunnen vinden. Dit scenario en de noodzakelijke vervolgstappen zijn reeds in eerste aanleg besproken met directie, en de Raad van Commissarissen (RvC) van SOWECO. In deze brief informeren wij u over de huidige stand van zaken.

Omdat het om mensen gaat

De zes deelnemende gemeenten in de GR SOWECO zijn zich bewust dat praten en nadenken over de toekomst van SOWECO al snel gaat over geld, risico's en wetgeving. Natuurlijk zijn dat erg belangrijke aspecten in de komende besluitvorming. Maar nadenken en praten over SOWECO gaat in de eerste plaats over de toekomst van de mensen die er werken. Medewerkers die we dagelijks buiten tegenkomen in het groenonderhoud. Maar ook medewerkers die bij bedrijven in de regio werken en niet te vergeten de kwetsbare medewerkers die binnen SOWECO een beschutte werkplek hebben. Vanuit sociaal oogpunt voelen wij ons gezamenlijk zeer verantwoordelijk voor deze mensen.

Over de toekomst nadenken geeft altijd onzekerheid. Het belang van de medewerkers staat zowel bij ons als bij SOWECO voorop. Welke uitkomst van dit proces ook volgt, voor alle huidige Wsw medewerkers van SOWECO geldt dat er baanzekerheid is.

Overwegingen

De gemeenten zijn tevreden over de huidige uitvoering van SOWECO NV. Het bedrijf presteert goed. Er is echter wel een aantal aandachtspunten:

- Door een wetswijziging vindt er geen nieuwe instroom meer plaats in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw).
- Vanuit beleidsinhoud bezien zijn SW-bedrijven ooit opgezet om mensen met een beperking apart "op te vangen". In deze tijd streven we veel meer naar een inclusieve arbeidsmarkt, waarbij mensen met een beperking meedoen in gewone bedrijven en organisaties. Voor de specifieke groep, die beschut binnen werkt, blijft een goede voorziening noodzakelijk.
- Veranderende wetgeving, teruglopende rijkssubsidies, maar ook de gehele transitie binnen het Sociale Domein maakt dat de afzonderlijke gemeenten kijken naar het geheel van participatie en de inclusieve arbeidsmarkt, waar de Wsw onderdeel van is. En dat maakt dat, net als bij de WMO, jeugd en Participatiewet, gemeenten eigen keuzes moeten maken om deze taken zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen uitvoeren.
- Door deze gewenste eigen keuzes, komt de samenwerking binnen het SW-bedrijf in de toekomst onder druk te staan. Als een gezamenlijk gedragen strategie niet tot de mogelijkheden behoort, nemen de (financiële) risico's toe. Daarom willen gemeenten de uitvoering op de door hunzelf gewenste manier organiseren en er zelf ook op sturen.
- De doorontwikkeling van SOWECO stelt gemeenten voor de vraag of ze aandeelhouder willen worden in SOWECO NV. Geen van de zes gemeenten wenst aandeelhouder te worden. Het zou wel kunnen dat een private partij (partijen) (een deel van) de dienstverlening van SOWECO NV overneemt.
- We zoeken naar toekomstbestendigheid. Dat is ook in het belang van de medewerkers van SOWECO.

Waar staan we nu?

Zoals in de brief van 6 februari is aangekondigd is nader onderzoek verricht met als doel om te komen tot een door zes gemeenten gedragen voorkeursscenario. Bureau Iroko heeft dit onderzoek uitgevoerd en een aantal scenario's in beeld gebracht. Samen met de individuele voorkeuren en ambities van de gemeenten is dit de basis voor een voorkeursscenario. Daarbij is ook nadrukkelijk de wens van de gemeenten betrokken om de zorg voor de kwetsbare groep mensen te continueren.

Het voorkeursscenario heeft de volgende karakteristieken:

- De gemeente Almelo organiseert een faciliteit voor beschut werken. Andere gemeenten kunnen hiervan gebruik maken, op basis van een meerjarige dienstverleningsovereenkomst.
- De focus ligt op uitvoering van wettelijke taken in de context van de Participatiewet en Wsw.
- Werkgeversdienstverleningstaken van het huidige SOWECO worden samengevoegd met de uitvoering van de Participatiewet, WMO en Jeugd.
- Er wordt gestreefd naar maximale samenwerking met ondernemers in de verschillende gemeenten.
- Er wordt geanticipeerd op de onvermijdelijke krimp van de Wsw. De doelgroep wordt vaker en meer lokaal opgevangen in bedrijfsleven en lokale infrastructuur.
- Alle gemeenten hebben de mogelijkheid om eigen invulling te geven aan uitvoering van eigen beleid waarbij inkoop van diensten bij de gemeente Almelo mogelijk is.

Gemeenten kiezen ervoor om dit voorkeursscenario verder uit te werken.

Hoe nu verder?

Het DB van SOWECO heeft op 1 april besloten om het voorkeursscenario nader uit te werken. Dat betekent dat alle risico's, noodzakelijke stappen, personele- en juridische consequenties en financiële gevolgen nader in beeld worden gebracht. Er zijn nog heel veel vragen waarop duidelijke antwoorden moeten komen. Al deze aspecten komen aan de orde in de volgende fase van het onderzoek. Waar nodig wordt externe deskundigheid betrokken.

Afgesproken is ook dat per gemeente wordt voorbereid hoe men het voor de eigen kwetsbare groep mensen wil gaan organiseren en uitvoeren. Nieuwe samenwerkingsvormen tussen gemeenten zijn daarbij niet op voorhand uitgesloten. Daarbij wordt onderzocht op welke wijze de ervaring, kennis en kunde van SOWECO ingepast kan worden binnen de verschillende gemeenten.

De komende periode wordt benut voor de nadere uitwerking. Er zijn nog veel vragen, waarop antwoorden moet worden gegeven, voordat over kan worden gegaan tot gefundeerde besluitvorming. Nadrukkelijk wordt hierbij ook de input meegenomen, die vanuit de directie en RvC van SOWECO is ingebracht. Dit houdt onder andere in, dat een optie wordt verkend, waarin (een deel van) de activiteiten van SOWECO in een private maatschappelijke onderneming kunnen worden voortgezet. Het DB is zich ten volle bewust van de verantwoordelijkheden van de directeur en de RvC van SOWECO en het feit dat zij op inhoud en proces kritisch bezien welke stappen nu worden gezet. Zij hebben aangegeven loyaal mee te werken aan het vervolgonderzoek, maar willen en kunnen daarvoor geen verantwoordelijkheid dragen.

Er wordt vanuit gegaan dat het oorspronkelijke tijdpad, zoals in de brief van 6 februari beschreven is, wordt gehaald. De geplande afbouw van de GR gaat gedurende dit proces op de ingeslagen weg voort.

Het DB wil graag de directie en RvC van SOWECO blijven betrekken bij de stappen die we in de komende periode gaan zetten.

Zoals eerder aangegeven hebben we in het gehele proces nadrukkelijk aandacht voor de mensen die bij SOWECO werken. Het gaat immers over hun toekomst.

We zullen u spoedig informeren over de vervolgstappen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

Aan de raden van de
bij de GR aangesloten gemeenten

Onderwerp: doorontwikkeling SOWECO

6 februari 2019

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Ten gevolge van veranderende wetgeving is er sinds 2015 geen instroom meer in de sociale werkvoorziening. Tegelijk is er gekort op de rijksbijdragen en wordt er vanuit andere regelingen een ander beroep gedaan op de gemeente. De opdracht van SOWECO moest daardoor worden aangepast. Dit proces van doorontwikkeling is in volle gang. Graag informeren wij u over de voortgang hiervan.

Terugblik

Het AB heeft in maart 2017 besloten dat de GR en NV SOWECO gesplitst worden (deconsolidatie en ontvoeging), dat de GR wordt afgebouwd en dat de NV wordt doorontwikkeld naar een zelfstandige Maatschappelijke Onderneming (MO).

Vervolgens is in de notitie 'Vervolg ontwikkeling SOWECO – governance, aandachtspunten en projectinrichting' vastgelegd dat het vastgoed van de GR uiterlijk per 1 januari 2021 is vervreemd en dat voor diezelfde datum alle ambtelijke dienstverbanden van de GR zijn overgedragen of beëindigd. De GR is per 1 januari 2021 niet langer aandeelhouder van de NV. De aandelen zijn uiterlijk op die datum overdragen aan de gemeenten en/of andere nieuwe aandeelhouders. Kortom, de GR zal per 1 januari 2021 alleen nog uit SW-personeel bestaan.

Er is afgesproken dat de NV vanaf 2018 drie jaar de tijd krijgt om zich te bewijzen en om te groeien naar de zelfstandige MO en een marktpositie op te bouwen waarin de organisatie niet grotendeels afhankelijk is van gemeentelijke opdrachten. Tijdens deze periode committeren de gemeenten zich opdrachten te gunnen aan de NV.

In 2018 zijn vervolgstappen gezet in het kader van het proces van doorontwikkeling van SOWECO.

Huidige situatie:

De volgende stappen zijn gezet:

- Er is een GR-vertegenwoordiger benoemd als 'counterpart' voor directeur NV.
- De deconsolidatie (= ontvlechting) is uitgewerkt, en vastgesteld door het Algemeen Bestuur onder voorwaarde dat GR door de NV wordt gecompenseerd voor eventuele hogere lasten.
- De deconsolidatie heeft als basis gediend voor dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) tussen GR en NV. Deze zijn voor 2019 opgesteld en worden periodiek geëvalueerd.
- Het vastgoed dat in bezit is van de GR is in beeld gebracht. De eerste panden, die niet van direct belang zijn voor de bedrijfsvoering, zijn verkocht.
- De gevolgen van eventueel aandeelhouderschap voor aanbestedingen en belastingen zijn in kaart gebracht door een externe partij.
- Onderzoek naar aandeelhouderschap is gestart en er wordt een voorkeursmodel uitgewerkt.

Vervolg

Momenteel wordt een vervolgonderzoek uitgevoerd naar een voorkeursscenario van het aandeelhouderschap. De oplevering hiervan wordt medio februari verwacht.

Het voorkeursscenario zal vervolgens inhoudelijk, financieel en juridisch zorgvuldig moeten worden uitgewerkt. Daarin moeten dan ook de eigen keuzes van de gemeenten verwerkt worden. Dit proces moet gezamenlijk in een zelfde snelheid en in onderlinge samenhang doorlopen worden. Zorgvuldige communicatie met alle stakeholders is tijdens dit proces cruciaal. De Raad van Commissarissen wordt uiteraard nauw betrokken.

Het jaar 2019 wordt benut voor uitwerking en besluitvorming op hoofdlijnen. Uiterlijk in het derde kwartaal wil het dagelijks bestuur een keuze maken voor het definitieve uitvoeringsmodel. Na overleg in het algemeen bestuur en met de Raad van Commissarissen zult u hiervan op de hoogte worden gebracht.

Er wordt vanuit gegaan dat het oorspronkelijke tijdpad wordt gehaald. In 2020 wordt de nieuwe uitvoering voorbereid en geïmplementeerd, waardoor deze dan, conform de eerdere aankondigingen over dit proces, in 2021 van start kan gaan. De geplande afbouw van de GR gaat gedurende dit proces op de ingeslagen weg voort.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van de GR Soweco

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A. Maathuis', written over a horizontal line.

A. Maathuis, voorzitter